

Representantforslag 84 S

(2009–2010)

fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, Trond Helleland, Nikolai Astrup og Siri A. Meling

Dokument 8:84 S (2009–2010)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, Trond Helleland, Nikolai Astrup og Siri A. Meling om opprettelse av et fond og virkemiddelapparat for utvikling av klimavennlig teknologi

Til Stortinget

Bakgrunn

Klimautfordringen er en av de største utfordringene verden står overfor i årene fremover. Derfor må arbeidet intensiveres med å utvikle ny teknologi som bidrar til å redusere, rense og lagre utslipp av klimagasser, og utvikle klimanøytrale teknologier på nye områder.

Klimautfordringen krever handling både på kort og på lang sikt. Det må gjennomføres kostnadseffektive tiltak som fører til at veksten i verdens klimagassutslipp snus til en nedgang innen 2015, slik FNs klimapanel sier er nødvendig dersom ikke klimaendringene skal komme ut av kontroll. Dersom man skal nå målet om et nullutslippssamfunn med en reduksjon på minst 85 pst. i verdens klimagassutslipp innen 2050, vil det kreve et teknologisk kvantesprang. Det må derfor satses maksimalt på å utvikle nye teknologiske løsninger som ikke nødvendigvis er kostnadseffektive i dag, men som er nødvendige dersom klimamålene skal nås i 2050. Kvotehandling må kombineres med offentlig støtte til forskning, teknologiutvikling og implementering av nye teknologiske løsninger. Forslagsstillerne mener det må tas i bruk ny teknologi som gjør vår produksjon og vårt forbruk bærekraftig. Verden må ta et formidabelt klimaløft fremover. Norge skal delta i dette løftet.

Klimakonsekvensene vil være en rammebetingelse for produksjonsmetoder og samfunnsorganisering i årene fremover. Norske bedrifter, forskningsmiljøer og organisasjoner har kompetanse og kunnskap til å utgjøre en forskjell for fremtidens klima. Norge er privilegert og har økonomiske muligheter til å satse sterkt på dette, men det krever samarbeid mellom næringsliv, forskningsmiljøer og politiske myndigheter. At Norges rikdom i tillegg i stor grad kommer fra produksjon av fossil energi, gjør ikke dette ansvaret noe mindre.

Gode rammebetingelser som løser ut teknologiskifte, består av flere elementer:

- Grunnforskning.
- Anvendt forskning.
- Investering.
- Pilotanlegg.
- Kommersialisering.
- Driftsfase.

Viktige rammebetingelser for utvikling av ny teknologi er:

- Tilgang på kapital, langsiktighet og konkurranse-dyktig patentlovgivning.
- Kompetent arbeidskraft med vilje til omstilling og fornyelse.
- Bevilgninger, internasjonal konkurranse, senter for fremragende forskning.
- Stabil tilgang på midler til næringsrettet forskning og vilje til næringsrettet forskning.
- Kapital, skatter og avgifter, kostnadsnivå, arbeidsmarked og stabile rammebetingelser med hensyn til konkurrentland.

Myndighetsbestemte miljøkrav, høye kvotepriser og avgifter vil kunne utløse investeringer i utslipps-

reduserende tiltak. For sektorer preget av stor internasjonal konkurranse vil imidlertid tiltak som gjør driften ulønnsom, i verste fall ha negativ klimavirkning gjennom såkalt "karbonlekkasje". I slike tilfeller kan investeringstilskudd til tiltak som ikke utløses av kvotepris, være et godt tiltak, gjerne i samvirke med forpliktende avtaler og kvoteplikt på linje med andre land.

Norge er ganske flink til å satse på forskning innen klimavennlig teknologi. Norge ligger imidlertid langt etter andre land når det gjelder å kommersialisere forskningsresultatene i konkrete produkter og prosesser. Mange bedrifter flytter i dag ut av landet når de skal ta i bruk ny teknologi.

Det er derfor behov for et støttesystem for å løfte frem ny klimavennlig teknologi fra forskningsresultater og ut i bedriftene. Støttesystemet bør blant annet gå til å utvikle demonstrasjons- eller pilotanlegg for utprøving av ny teknologi.

Dagens virkemiddelapparat i Enova og Innovasjon Norge har vist seg uegnet til å løfte frem forbedrede produkter og prosesser fra forskningsresultater innen miljøteknologi ut i bedriftene. Ofte blir de aktuelle bedriftene for store til å være mottakere av støtte fra dagens virkemiddelapparat. Forslagsstillerne mener man må kombinere en fortsatt høy innsats innen forskning og utvikling med støtte og et bedre virkemiddelapparat for å ta prosjektene fra de gode idéene til kommersialisering.

I 2001 ble handlingsregelen innført med støtte fra samtlige partier på Stortinget, bortsett fra Fremskrittspartiet. Regelen tilsier at man ikke skal bruke mer enn realavkastningen fra Statens pensjonsfond utland, kjent som Oljefondet, som er beregnet til 4 pst. av fondets verdi. Dette gjør at man kan bevare oljeinntekter for fremtidige generasjoner, og det gir stabilitet i pengepolitikken.

Opprinnelig var det en enighet om at avkastningen skulle brukes til å styrke vekstevnen i norsk økonomi. Intensjonen var at lavere skatter og avgifter for næringslivet, infrastruktur, kunnskap og forskning skulle prioriteres. Men i en tid hvor klimautfordringen er blant klodens største, må klima gjøres til et fjerde område man skal investere for fremtiden i. Å investere i klimateknologi er den beste investering man kan gjøre for fremtidens barn, og det er en styrking av norsk økonomis vekstevne. Klimakonsekvensene vil være en rammebetingelse for alle produksjonsmetoder og samfunnsorganisering i årene fremover. Markedet for eksport av miljøvennlig teknologi vil uten tvil vokse i tiårene fremover, og et bærekraftig klima er avgjørende for menneskene og det biologiske mangfoldet som verden består av.

Regjeringen slo fast i sin perspektivmelding (St.meld. nr. 9 (2008–2009)) at det de neste 10 årene vil fases inn store ekstraintekter fra oljefondet i norsk økonomi. Rommet for en miljøsatsing er derfor

stort, forutsatt at budsjettpolitikken i årene fremover ligger innenfor det rom som handlingsregelen setter.

Det bør derfor settes av et eller flere fond av en betydelig størrelse der avkastningen brukes til å stimulere utvikling og utprøving av ny, klimavennlig teknologi. Dagens virkemiddelapparat, slik som Innovasjon Norge og Enova, er etablert med andre mål. Forvaltningen av fondet og dets avkastning bør derfor skje utenom dagens etablerte virkemiddelapparat.

Eksempler på klimavennlig teknologi

Eksempler på klimavennlig teknologi som vil være aktuell for støtte fra fondet, er:

- Energieffektivisering og energigjenvinning i industrien gjennom bruk av mer effektivt utstyr som elektriske motorer, kjeler, pumper og bedre integrering av prosessanlegg.
- Teknologi for produksjon av fornybare brensler som kan erstatte dagens fossile brensler. Prosessforbedringer i industrien. Elkem og Alcoa arbeider med utvikling av en ny prosess for aluminiumsproduksjon basert på karbotermisk reduksjon som kan gi 30 pst. lavere energiforbruk per tonn aluminium produsert. Teknologien kan gi lavere investeringskostnader og driftskostnader enn dagens produksjonsmetoder, men det gjenstår store investeringer i pilotanlegg og uttesting før teknologien kan tas i bruk i full skala.
- Bruk av biokarbon som reduksjonsmiddel i ferrosilisiumindustrien. For produksjon av ferrolegeringer og mangan brukes tradisjonelt kull og koks som reduksjonsmiddel. Alternativt kan biokull (biokarbon) eller andre faste biobrensler brukes i kombinasjon med kull eller koks. Hvor mye koks og kull som kan byttes ut med biomasse, avhenger av hvilke krav den metallurgiske prosessen stiller med hensyn til biomassens renhet og struktur. Dette varierer fra prosess til prosess, noe som reflekteres i varierende gjennomførbarhet og kostnad. Økt bruk av biokull som reduksjonsmiddel innebærer teknisk usikkerhet ettersom teknologien er ny. Videre avhenger tiltaket av at det etableres nye verdikjeder for leveranser av store mengder biokull.
- Fangst og lagring av CO₂. Teknologien for CO₂-håndtering er tilgjengelig i dag, men det er betydelig usikkerhet knyttet til hvor godt CO₂-håndtering vil fungere i den skala som er nødvendig, og hva det vil koste. For de første CO₂-håndteringsanleggene i kommersiell skala, det vil si over 300 000 tonn per år, ventes kostnadene å være betraktelig høyere enn forventet kvotekostnad for de neste årene. For å redusere usikkerheten og kostnaden, og dermed akselerere innfasing av storskala CO₂-håndtering, er demonstrasjonsprogram under etablering i Europa, USA, Austra-

lia, Kina, Canada, Brasil og India. CO₂-håndtering krever etablering av infrastruktur for transport og lagring av CO₂, noe som betyr ytterligere usikkerhet. For en bedrift er en investering i CO₂-fangstanlegg ikke mulig uten at det er klart at den nødvendige infrastrukturen vil være tilgjengelig, og hvilke vilkår som vil gjelde. Som ved annen infrastruktur ligger det betydelige stordriftsfordeler i å sørge for en koordinert utbygging, noe som blant annet kommer til uttrykk i redusert kostnad per tonn CO₂. Dette gir staten en viktig rolle i å sørge for at infrastruktur etableres med tilstrekkelig dimensjon og rekkevidde til å kunne håndtere CO₂ fra flere kilder utover de første som realiseres, både nasjonalt og på tvers av landegrensene.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2010 opprette ett eller flere fond der avkastningen skal gå til økonomisk støtte til og investeringer i utvikling og bruk av ny, klimavennlig teknologi. Forvaltningen av fondet bør skje utenom dagens etablerte virkemiddelapparat, og regjeringen bes utrede ulike modeller for hvordan dette kan skje.

10. mars 2010

